FrieschDagblad
Zaterdag 15 april 2017

Dit gebied vol contrast gaat erg veranderen

Wat is ‘It moaiste fan Fryslân’? Iedereen mag tot 18 mei nominaties aandragen op www.itmoaistefan.frl. Lukraak stemmen op eigen huis, wijk, dorp of stad ligt voor de hand maar interessanter is bedenken wat echt waarde voor Fryslân heeft, en waarom. Peter de Ruyter, landschapsarchitect, draagt de Skriuwersarke aan, langs de petgaten bij De Veenhoop.

Ria Kraa

1 2 ,,Deze plek, waar ik in 2014 en 2015 een paar weken mocht bivakkeren op uitnodiging van It Fryske Gea om te schrijven aan mijn boek *Vloeiend landschap,* heb ik om meerdere redenen gekozen. Ik voel herkenning - ik kom uit Boskoop en groeide op in de veenweidegebieden rond Reeuwijk, en ik rook hier weer de geur van de elzen en het riet. Je kunt met een bootje die zwarte sloten opvaren - daar heb je er in De Deelen ook veel van - en ziet dan het waterleven op en onder het wateroppervlak - dat water is glashelder, er groeit fonteinkruid en dat is een indicatordat het er erg schoon is. Er zweven vuistdikke libellen, je ziet ijsvogeltjes. En ik ervoer hier weer wat het met je doet om echt in een landschap te leven. Je doet boodschappen in Nij Beets en Boornbergum en maakt praatjes met mensen, je leert scherper kijken als je het landschap de hele dag om je heen ziet, voelt en ruikt.”

3 ,,Dit arkje hier aan de Heawei is er ooit neergelegd door schrijver Rink van der Velde en dat zet je aan het denken. Schoonheid en schraalheid liggen hier vlak bij elkaar. Het prachtige natte gebied met het hoge waterpeil in de petgaten, en aan de andere kan van de weg, je hoeft maar een paar honderd meter te lopen, de Groote Veenpolder. Daar zie je bijna geen water meer, en een veel lagere biodiversiteit. Het contrast is heel groot.” Het veenweidegebied loopt helemaal door tot Lemmer en in dit Lage Midden zullen de komende tijd de grootste landschappelijke veranderingen plaatsvinden, denkt De Ruyter. ,,Bij het huidige landschapsgebruik - lage waterpeilen voor de landbouw - oxydeert het veen en zakt de grond steeds verder. ,,Ik hoop niet dat mét het veen ook de verhalen over het landschap verdwijnen.”

4 ,,Veel mensen onderkennen niet dat het grondwater zich niet houdt aan de grenzen van natuurgebieden. Het staat hier nu mooi hoog maar als de aanpalende landerijen steeds verder zakken, zal het water ernaartoe wegzijgen en krijg je in die lage gebieden kwel. Voor het waterschap is het ook ingewikkeld om een robuust zoetwatersysteem in stand te houden. Als we de grondwaterpeilen laag houden - en de bodem dus steeds verder daalt - wordt het, met een stijgende zeewaterspiegel, steeds moeilijker om water uit te slaan. Door de klimaatverandering krijgen we ook nattere winters en drogere zomers. Daar zouden we intelligenter mee om kunnen gaan: seizoensberging, zodat je ’s zomers ook gebiedseigen water hebt. De dynamiek van dit gebied - de grote veranderingen die het zal ondergaan als we niet ingrijpen - heeft ook een eigen schoonheid. Het is heel erg interessant en spannend. Er ligt een duidelijke opgave.”